

Date despre Mihai Eminescu si opera sa - a patra parte

In Eminescu insusi traiesc doua suflete: unul pasional demoniac, altul senin melancolic. O optiune pur romantica exprimase Eminescu ceva mai inainte intr-un alt poem programatic, La Heliade (1867). Heliade este poetul profet a carui voce tulbura "marea moarta" cu "ape de plumb" vestind apocalipsa si regenerarea. In Epigonii, nihilismul poetului se accentueaza. Poetul intuieste criza moderna a gandirii si sensibilitatii poetice, ruptura si instrainarea fiintei de cosmos. In ciuda vizionarismului somptuos din primele strofe, aspiratia mesianica dispare cu totul, mai ales inspre finalul poemului. Poetul se resemneaza si adopta o atitudine tragica in fata existentei si a conditiei poeziei incesi. Chiar si pe Andrei Muresanu, un alt poet profet, il descoperim - cum atragea atentia Ioana Em. Petrescu - mai degraba in ipostaza orfica a creatorului ("Cheama piatra sa invie ca si miticul poet"). La fel de ambigua ramane figura acestuia in poemul dramatic Muresanu (1869 - 1876). In prima varianta Muresan este "geniul luminii", apoi capata tot mai multe attribute demonice. De asemenea, eroii din romanul Geniu pustiu, printre care demonicul Toma Nour, sunt tot niste "epigoni", adica alesi dintre aceia "nenascuti in timpul lor". Viziunea tragica asupra conditiei poetului si a poeziei se adanceste treptat si in alte poeme cu semnificatie de arta poetica: Odin si poetul, Icoana si privaz, Criticilor mei sau chiar Luceafarul (in care poetul tematizeaza, printre altele, conditia geniului romantic). Melancolia acuta si "nevroza depersonalizarii", de care vorbea Tudor Vianu, il imping pe poet catre atitudini extreme. Poet al neantizarii eului in raport cu lumea si existenta exterioara (Melancolie, Glossa, Rugaciunea unui dac, Oda [in metru antic]), Eminescu largeste considerabil formula liricii romantice. Unii exegeti nu ezita sa vada in marele poet mai degraba un post-romantic decat un romantic in sensul consacrat al termenului (Edgar Papu). O lectura atenta va evidentia faptul ca numai imaginarul eminescian tine propriu-zis de recuzita romantica. Prin sensibilitatea poetica si prin timbrul atat de special al poeziei sale (muzicalitatea), Eminescu se afla mai aproape de simbolisti. Nu intamplator simbolistii romani l-au simtit ca pe un precursor important al lor (alaturi de Macedonski).